

PÖYTÄKIRJA**Tietohallinnon kehittämis- ja koordinaatioryhmän (TIETOKEKO) 21. kokouksesta**

Aika: Keskiviikko 20.11.2019 klo 13:00 – 15:30
Paikka: Valtiovarainministeriö, Mariankatu 9, nh. Loppupeli

Läsnä:

Sami Kivivasara, yksikön päällikkö, VM, puheenjohtaja
Tarmo Maunu, tietohallintojohtaja, OM
Antti Vertanen, tietohallintojohtaja, MMM
Irja Peltonen, tietojohdaja, VM
Kalervo Koskimies, erityisasiantuntija, OKM
Sirpa Alitalo, teollisuusneuvos, TEM
Teemu Anttila, tietohallintojohtaja, PLM
Jukka Litmanen, tietohallintojohtaja, YM
Ari Apilo, tietohallintopäällikkö, eduskunnan kanslia (klo 14:30 asti)
Max Hamberg, toimialajohtaja, VNK
Minna Saario, johtaja, STM
Mika Vuorinen, erityisasiantuntija, LVM (Jussi Luomajärven sijaisena)
Minna Bloigu, johtava asiantuntija, SM (Tapio Aaltosen sijaisena)

Pysyvät asiantuntijat:

Aku Hilve, yksikön päällikkö, VM (klo 13.15 alkaen)

Sihteerit:

Jaakko Poikonen, erityisasiantuntija, VM, pääsihteeri

Esittelijät:

Jenni Taskinen, erityisasiantuntija, VM

Poissa:

Anna-Maija Karjalainen, ICT-johtaja, VM
Ari Uusikartano, tietohallintojohtaja, UM
Tapio Aaltonen, tietohallintojohtaja, SM
Jussi Luomajärvi, hallintojohtaja, LVM
Maria Nikkilä, yksikön päällikkö, VM

1) Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Sami Kivivasara avasi kokouksen klo 13:00.

2) Edellisen kokouksen pöytäkirja

Päätös: Hyväksyttiin pöytäkirja.

3) Oikeusrekisterikeskuksen toiminnan tehokkuuden ja organisaation arviointi *Tietohallintojohtaja Tarmo Maunu, OM*

Oikeusrekisterikeskus (ORK) tuottaa OM:n hallinnonalan toimialasidonnaiset kehittämis- ja ylläpitopalvelut. OM:n tietoyksikkö ohjaa ORK:ta ja sen palvelutuotantoa. Kaikki it-hankinnat tehdään OM:n hallinnonalalla ORK:n kautta. Tilajaat tekevät palvelukeskuksen kanssa sopimuksen, mutta OM osallistuu kaikkiin ORK:n käymiin palvelusopimusneuvotteluihin. Kaikki hallinnonalan yhteiset palvelut ja hankkeet ovat OM:n vastuulla.

ORK:ssa on tehty osana tuottavuuden analysointia VM:n rahoittama toiminnan tehokkuuden arviointi, jonka suoritti Broad Scope Management Consulting Oy.

Yleisarviona oli, että pääsääntöisesti ORK:n rakenne ja toimintamallit ovat hyvällä tasolla. Silti kyvykkyyttä tulee vielä kasvattaa. ORK:ssa on vielä manuaaliprosesseja, mutta niitä digitalisoimalla tuottavuushyödyt jäisivät kuitenkin vähäisiksi.

Tarmo Maunu esitteli myös ORK:n uusia palveluja, ohjauksen tavoitetilaa, mahdollisuuksia digitalisaation edistämiseen sekä konsulttien antamia toimenpidesuosituksia.

Keskustelu:

- Tuotiin esille prosessikohtaisten säädösten epäyhtenäisyys, mistä aiheutuu kustannuksia. Tärkeää olisikin löytää yhteinen ymmärrys kehittämistoimista.
- Ehdotus: OM:n hallinnonalalla yksi mahdollisuus voisi olla digitalisaation kehittämisen ulkoistaminen ORK:lle.
- Tuomioistuinvirastoon on tulossa enemmän digitalisaatio-osaajia ja kehittämisjohtaja, jotka ottavat vastuulleen alueen tietojärjestelmät ja hankkeet.
- Palvelusalkku, onko ORK pystynyt toteuttamaan modulaarisuutta? Onko arkkitehtuuri muodostunut?

Vastaus: osittain, mutta liian vähän. Hankkeille ei ole riittävästi yhteiskäyttöisiä osioita. Lokien hallinta ja sähköisen asioinnin alusta ovat yhteisiä ja henkilötiedot ovat kaikkien käytössä. Lisäksi tilastointiin ja raportointiin tulossa yhteisiä toimintoja. Yhteistä asianhallintaa ei kuitenkaan ole.

- Tuleeko tiedonhallintalaista samoja elementtejä kuin ORK:n toiminnan kehittämisessä?

Vastaus: Yhteistyörakenteiden järjestämistä suunniteltaessa selvitetään governance-mallia, jolloin näkökulmana on erityisesti julkisen hallinnon kokonaisuus.

- Saatiinko tuottavuusanalyysin kautta potentiaali laskettua euromääräisesti?

Vastaus: Laskelmissa päästiin useisiin satoihin henkilötyövuosiin, joskin tällöin kyse on hyvin teoreettisesta laskelmasta.

Päätös: ORK:n kokemukset tarjoavat evästyä muille hallinnonaloille

4) Gartnerin Barcelonan symposiumin kuulumiset

Yksikön päällikkö Sami Kivivasara, VM ja muut symposiumiin osallistuneet TIETOKEKO:n jäsenet

Osallistujien päähuomiot Gartnerin symposiumista:

- Symposium oli onnistunut ja tilaisuuksia tarjolla valtava määrä.
- Uutena keskeisenä teemana nousi esiin teknologiatasapaino, jolla kuvataan sitä, että kaiken toiminnan digitalisointi ei ole itseisarvo, vaan on löydettävä tasapaino asiassa.
- Julkisen hallinnon kohdalla data ja sen hyödyntäminen oli jälleen keskeinen teema. Tekoäly nähtiin ennen kaikkea datan moottorina. Toisaalta myös siilorajojen ylittäminen ja eri tahojen substanssien yhdistäminen nousivat esiin.
- Pilvipalvelut nähtiin vääjäämättömänä kehityssuuntana. Tällöin ratkaistavaksi tulee myös valtion oma pilvistrategia.
- Johtamista käsiteltiin symposiumissa paljon. Näkökulmina olivat mm. erilaisten ihmisten johtaminen ja erilaisten asiakkaiden palveleminen eri kanavien kautta.
- Suomi näkyi hyvin vähän symposiumissa, vaikka Suomen julkisesta hallinnosta oli noin 70 osallistujaa. Pohdittiin syitä tälle: On mahdollista, että Gartner on valinnut teemoiksi omia asiakkuuksiaan, jolloin Suomi ei pääse näkyvään asemaan. Toisaalta Euroopasta esiteltiin symposiumissa sellaisia palveluita, jotka Suomessa on toteutettu jo aikaisemmin.
- Edelleen ajankohtainen ja käyttökelpoinen digitalisaatiokypsyysmalli oli esillä symposiumissa. Kypsyysmallia olisi hyvä hyödyntää tietohallinnon johtamisessa, jotta pystyttäisiin ohjaamaan rahaa ja investointeja oikeisiin kokonaisuuksiin.
- Tunteiden tunnistamista kasvoista tarkasteltiin symposiumissa markkinointikysymyksenä eikä ollenkaan eettisestä näkökulmasta.
- Kun tasapainoillaan omien resurssien käytön ja ulkoistamisen välillä, nähtiin symposiumissa omat resurssit parempana vaihtoehtona.
- Muita esillä olleita aiheita: tuotelähtöinen kehittäminen, hyperautomaatio (tekoälyn ja koneoppimisen yhdistäminen), IOT-laitteet, Runetin ja muiden verkkojen rakentaminen, autonomiset aseet (nopeimmin kasvava aseteknologian ala).

Päätös: Merkitään keskustelu tiedoksi.

5) ICT-menojen tilannekuva ja raportointi Power BI -työkalulla

Erityisasiantuntija Jenni Taskinen, VM

Jenni Taskinen esitteli TIETOKEKO:lle Power BI -työkalua ja sen tarjoamia mahdollisuuksia ICT-menojen tarkasteluun. Tietoja on mahdollista hyödyntää vuodesta 2017 alkaen, tarkastella toteumia lkp-tileittäin ja hallinnonalakohtaisesti sekä verrata ICT-kuluja toiminnan kuluihin.

Haasteina tietojen vertailtavuudelle on se, että kuluja on voitu kirjata eri tavalla investointi- tai kulutileille ja kohdentaa eri tavalla projekteille, koska projektikoodeja ei käytetä välttämättä samalla tavalla kaikilla hallinnonaloilla. Myös työajan kohdentamisessa on erilaisia käytäntöjä. Lisäksi puolustusvoimilta puuttuvat kohdennustiedot kokonaan.

Kun tietopohja saadaan paremmaksi, tietoa voidaan käyttää johtamiseksi tukena ja seurata miten toiminta kehittyy kohti tavoitteita. Tätä varten olisi hyödyllistä käydä

läpi tietohallinnon seurantakohteita ja pohtia, mitä asioita haluttaisiin seurata konsernikohtaisesti.

Keskustelu:

- Power BI -väline on hyvä ja tavoitteena tulee olla, että se saataisiin kaikkien käyttöön. Väline on jo nyt käytössä joillakin hallinnonaloilla.
- Hyödyllisimmäksi TIETOKEKO:n kannalta nähdään erityisesti ministeriöiden oman budjetin ja Valtorin seuranta.
- Datan laatu ratkaisee; mikäli se ei ole riittävän hyvää, seurantavälineen käyttöön ei ole motivaatiota. Tällä hetkellä esimerkiksi Kieku-data on heikkolaatuista työajan seurannan osalta.
- Suppea ja laadukas data on parempi vaihtoehto kuin valtavat määrät puutteellista dataa. Olennaista on saada datan laatu kuntoon.
- Yhtenäisen taloushallinnon ja suoritteiden mittaamisessa olisi vielä perustyo tehtävänä. On myös tiedostettava, että mittaamisen kehittäminen on hidasta, vaikka suunta onkin oikea.
- Pohdittavaksi jää vielä TIETOKEKO:n rooli Power BI -tietojen hyödyntämisessä sekä tietojen linkittyminen talousjohtajakokoukseen.

Päätös: Asiaan palataan vuosikertomusraportoinnin yhteydessä ja se tuodaan uudestaan TIETOKEKO:on siten, että keskitytään kysymyksiin, joita Power BI -työkalulla halutaan vastauksia. Jenni Taskinen selvittää, onko mahdollista saada hallinnonaloilta asiantuntija-apua työn tueksi. Pohditaan myös, työstetäänkö TIETOKEKO:lle etukäteismateriaali vastattavaksi ennen kokousta.

6) Muut asiat

Kevään 2020 kokoukset

- Jaakko Poikonen on koonnut vastaukset kokousajankohtien kyselystä ja lähettää lähiaikoina tiedot valituista kokouspäivistä keväälle 2020.

Tiedonhallintalaki

- Käytiin lyhyesti läpi tiedonhallintalain täytäntöönpanon tilanne. Työryhmät ovat käynnissä; esimerkiksi tiedonhallintalautakunnan järjestäytymistä valmistellaan ja asetusten laadinta etenee. Osa valmisteilla olevista asioista on palautekierroksella.
- VNK:n kanssa on käyty keskustelua tiedonhallintayksikköjen vastuujasta ja pyritty ratkaisemaan vielä epäselviä kohtia. Toistaiseksi vastuukysymykset VNK:n ja VM:n välillä ovat osin epäselvät.
- TIETOKEKO:ssa tuotiin esiin, että asiakirjojen turvaluokittelusta tarvitaan koulutusta tiedonhallintalain voimaantulon myötä. VNK:sta on tulossa ohje asiasta ja VNHY järjestää koulutusta sen vastuulla olevista asioista. Tietoturvallisuuden kokoisuuteen kaivataan kuitenkin vielä selkeyttä, jotta tarvittava ohjeistus pystytään laatimaan. Tässä asiassa joudutaan odottaman turvallisuusluokitusasetuksen valmistumista.
- Tiedonhallintalain tilannekatsaus on TIETOKEKO:n seuraavan kokouksen aiheena.

Keskusteltiin lyhyesti muista aihe-ehdotuksista TIETOKEKO:on.

9) Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Sami Kivivasara päätti kokouksen klo 15:30.

Sihteeri: Jaakko Poikonen, VM

Jakelu: Tietohallinnon kehittämis- ja koordinaatioryhmän jäsenet ja sihteeri